

Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa uzruna Saeimā par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību

2019. gada 14. novembris

Pirms kāda laika visiem tika izsūtīts ziņojums par valdības padarīto darbu. Pāris vārdos pastāstīšu, kā es saredzu mūsu darbību kopumā un virzienu, kurā mums ir jāiet.

Mūsu mērķis – sasniegt Ziemeļvalstu labklājības līmeni. Šis nav mērķis, kas ir sasniedzams vienā dienā, nedēļā, mēnesī vai gadā, bet tas ir mērķis, kuru mēs sasniegsim soli pa solim. Mēs izvirzījām konkrētus uzdevumus, kurus mēs kā koalīcija kopā gribam veikt. Es tos atgādināšu.

Veidojot valdību pirms deviņiem mēnešiem, mums bija nulles prioritāte – finanšu sektora sakārtošana. Tā lielā mērā saistās ar tiesiskuma nostiprināšanu valstī. Tad administratīvi teritoriālā reforma, veselības aprūpes reforma, izglītības reforma un, protams, arī drošības sistēmas stiprināšana – ne tikai mūsu militārā drošība kopā ar NATO, bet arī iekšlietu joma.

Ko mēs deviņos mēnešos esam paveikuši. Finanšu sektora reformā, ko es savulaik nosaucu par kapitālo remontu, esam noslēguši pirmo fāzi. Mēs esam pieņēmuši Saeimā virkni likumu uzlabojumu, kas stiprina Finanšu un kapitāla tirgus komisijas iespēju pārvaldīt un padarīt mūsu finanšu sektoru stiprāku. Būtiski arī, ka Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padome un tās funkcijas ir mainītas. Saeima jau apstiprinājusi šīs padomes priekšsēdētāju un vienu no diviem vietniekiem. Šajā procesā Saeimai būs jāatbalsta otrs vietnieks Finanšu un kapitāla tirgus komisijā, bet decembrī jāapstiprina jauns Latvijas Bankas priekšsēdētājs. Tas mums vēl priekšā, bet pirmais lielais solis ir sperts. Tagad nepieciešams, lai šī jaunā struktūra, ko mēs esam izveidojuši, nestu augļus – lai stabils ir ne tikai finanšu sektors, bet arī komercbankas atkal sāk vairāk kreditēt mūsu tautsaimniecību, lai nebaidītos atvērt kontus iedzīvotājiem un varētu atsākt pilnvērtīgu darbību.

Nākamā ir administratīvi teritoriālā reforma, ko uzņēmies īstenot vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs J. Pūce. Tā tagad tiek skatīta Saeimā īpašajā komisijā. Debates notiek vairāk par detaļām – vai piedāvātā novadu karte tiks vai netiks koriģēta vienā vai otrā vietā.

Mēs veidosim lielas un spēcīgas pašvaldības ar labu attīstības centru, kur būtu pietiekami liels iedzīvotāju skaits un nodokļu bāze, lai iedzīvotājiem varētu sniegt pilnvērtīgus pakalpojumus izglītības, veselības, sociālās aprūpes un drošības jomā.

Veicot šo reformu, mums paveras iespēja, kas gadiem ilgi nav bijusi pieejama – mēs beidzot varēsim sakārtot izglītības tīklu un īstenot izglītības satura reformu. Tātad izglītības un zinātnes ministres I. Šuplinskas vadībā faktiski notiek divas paralēlas reformas: viena ar skolu tīklu – kā to padarīt efektīvāku, un otra ar satura reformu – kā šajās skolās mūsu bērnus aizvien labāk un mūsdienīgāk apmācīt, lai viņi būtu konkurētspējīgāki, izejot darba tirgū.

Un otra reforma, kas kļūst iespējama, jo mēs veicam administratīvi teritoriālo reformu, ir veselības aprūpes sistēmas uzlabojumi, kuru virza veselības ministre I. Viņķele. Šī reforma veselības aprūpes sistēmā, iespējams, ir viena no vissarežģītākajām un daudzšķautņainākajām.

Vispirms svarīgs ir finansējums. Un viens no jautājumiem, kad budžets ir pieņemts, – kā mēs varam padarīt nodokļu sistēmu taisnīgāku, respektīvi, lai visi vienmērīgi un proporcionāli maksā nodokļus, jo visi grib apmeklēt ārstu, un viņiem jābūt šādai iespējai.

Mums ir vairāki legāli nodokļu režīmi, kad tiek maksāts proporcionāli daudz mazāks nodoklis nekā citur. No sociālā nodokļa tieši uz veselības aprūpes finansēšanu šobrīd nauda netiek pārskaitīta. Tas būs jākorrigē. Šis ir viens no elementiem, kas palīdzēs risināt naudas jautājumu nākotnē. Mums jau ir 12 procenti no valdības kopējiem izdevumiem, nedaudz virs 4 procentiem no iekšzemes kopprodukta, no kopējā pīrāga... Tas it kā atbilst tam, ko 2016. gadā vajadzēja izdarīt, bet ir skaidrs, ka nākotnē vajadzēs meklēt vēl vairāk līdzekļu.

Otrs jautājums līdzīgi kā izglītības sistēmā, kā padarīt veselības aprūpes sistēmu efektīvāku, lai katrs eiro tiktu mērķtiecīgi izmantots un lai nebūtu liekas dublēšanās aparatūras vai personāla apmaksā. Tāpat kā mēs negribam, lai skolotājiem būtu jāstrādā trijās skolās, lai panāktu pilnu slodzi, mēs arī nevēlamies, lai mūsu ārstiem būtu jāskraida pa trim slimnīcām vai veselības aprūpes iestādēm, lai nopelnītu pienācīgu algu, bet to varētu darīt vienā vietā. Sistēmas efektīvizēšana daļēji notiks ar tā saucamo slimnīcu līmeņošanu, katrai slimnīcai definējot tās funkcijas, bet būs vēl daudz kas cits darāms arī no pacientu aprūpes viedokļa.

Varu minēt kā anekdotisku piemēru. Tiem, kam ir automašīnas, zina, – aizved automašīnu uz servisu, un tad no servisa zvana: “Labdien! Te no servisa. Mēs skatāmies, ka jūsu bremžu kluči ir nodiluši līdz tik un tik milimetriem. Protams, jūs vēl varētu kādu laiciņu pabraukt, bet, ja nodils vēl tālāk, ja nenomainīs klučus laikus, tad jau tiks bojāti diski, kas būs ļoti dārgs remonts. Ieteikums nomainīt bremžu klučus tagad, tas izmaksā tik un tik. Ko jūs, lūdzu, sakāt par to?” Mums vajag panākt, ka līdzīgi ir visās veselības aprūpes iestādēs, un dažās jau tā notiek, bet vajadzētu, lai visur būtu kāds, kas pacientam skaidro, kas notiek, kāpēc notiek, cik ilgi tas notiks, kādas varētu būt izjūtas, kas ir jādara pēc procedūras, un tā tālāk. Un tas neprasa tikai naudu, tas varbūt pat vispār neprasa naudu. Bet tas prasa piepūli un organizētību un ir viens no elementiem, kas mums kā valdībai jāizrunā un kas veselības ministrei ir liels izaicinājums – panākt šīs izmaiņas.

Drošības sistēmai mūsu bruņotajiem spēkiem mēs jau vairākus gadus veltām divus procentus. Es pats esmu apskatījis vairākus mūsu objektus, un var skaidri redzēt, ka šī nauda tiek lietderīgi ieguldīta – gan kazarmās karavīriem, kur dzīvot, gan ekipējumā, mūsu kaujas spējām un tā tālāk. Mūsu zēni un meitenes, kas piedalās starptautiskajās operācijās, tiek uzskatīti par vislabākajiem karavīriem, kādi ir NATO bruņotajos spēkos. Cilvēks pret cilvēku. Un mums šo spēju jāturpina stiprināt.

Protams, mūsu drošība nav saistīta tikai ar bruņotajiem spēkiem, mums ir arī iekšējā drošība – drošība, kas saistās ar Valsts policiju un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu. Tie ir dienesti, ar kuriem cilvēki sastopas daudz biežāk nekā ar bruņotajiem spēkiem. Un 2020. gada budžetā mēs spējām tiem papildus atrast gandrīz 19 miljonus eiro. Ir skaidrs, ka arī šai sistēmai ir vajadzīga nauda un, protams, arī efektivizēšana. Mēs zinām, ka iekšlietu ministrs S. Ģirģens ir jau uzsācis policijā lielāku reformu, kura skars ap 600 policistu. Tātad efektivizēšana visos līmeņos.

Veidojot 2021. gada budžetu, mums būs vēl viens izaicinājums – pārskatīt bāzes izdevumus. Tas ir izskanējis arī no tribīnes debašu laikā par 2020. gada budžetu. Tas ir jādara rūpīgāk, jo nauda nav tikai ņemama no nodokļu maksātāja, bet naudu no aptuveni 10 miljardu lielā budžeta ir arī iespējams pārdalīt. Mēs jau daudz esam izdarījuši, bet 2021. gadā tām vajadzībām – vai tie būtu ieguldījumi ugunsdzēsības depo celtniecībā, veselības aprūpes sistēmā vai izglītības sistēmā – jāatrod vairāk līdzekļu ministriju tēriņos. Un es aicinu katru ministru, katru frakciju runāt, meklēt, analizēt un nākt ar priekšlikumiem, kā mēs varētu vēl gudrāk pārdalīt valsts nodokļu maksātāju naudu.

Un visbeidzot par mūsu nākamo darbu – par nodokļu sistēmas pārskatīšanu. Ir jāsaprot, ka mans mērķis nav nodokļu celšana kā tāda. Mans mērķis ir, lai mēs kopīgiem spēkiem atrodam un vienojamies, kā mēs varam padarīt nodokļu sistēmu taisnīgāku. Taisnīgāku! Lai nav tā, ka viens kaimiņš, runādams par otru, prasa: “Kāpēc man maksāt tik daudz? Un kāpēc otrs var legāli maksāt proporcionāli krietni mazāk?” Šis darbs turpināsies, un mums būs jāpieņem lēmumi līdz 2020. gada jūnija beigām, lai visi jau Jāņos zinātu, kādi būs spēles noteikumi janvārī.

Kolēģi! Ir skaidrs, un budžeta pieņemšanas process norāda uz to, ka šobrīd mēs dzīvojam sakāpinātā emociju laikā. Un šīs emocijas ir pamatotas. Mums kā valdībai un kā valdības koalīcijai ir jāsaprot, ka cilvēku sāpes ir īstas, un mums ir jāieklaušās šajās sāpēs. Mums jārunā ar cilvēkiem, un mums jārunā ar opozīciju. Protams, vēlams, lai opozīcija arī runātu ar mums ar zināmu cieņu, jo personiski pārmetumi ir lēti un diemžēl nav diez cik auglīgi. Tātad mums ir jāuzklausa un jāmeklē risinājumi. Un tas ir mūsu mērķis, tas ir tas, ko es kā valdības vadītājs ikdienā cenšos darīt. Šonedēļ bijām izbraukuma sēdē Alūksnē. Valdības izbraukuma sēde vēl nebija notikusi tik tālu. Alūksne ir viens no novadiem, kur nav plānotas izmaiņas ārējās robežās. Šis novads ir jau veicis būtiskas reformas un uzlabojumus, tai skaitā savā izglītības sistēmā un skolu tīklā, racionalizējot naudas plūsmu, jo nauda kā visur ir ierobežota.

Kolēģi, paldies visiem valdības ministriem par pašreizējā darbu, un to es varu teikt par visiem. Paldies visiem koalīcijas deputātiem par ieguldījumu debatēs, par ieteikumiem un kritiku. Un, protams, paldies arī opozīcijai par kritiku, jo tas tikai uzlabo darbu. Strādāsim kopā, domāsim par mūsu valsti, centīsimies ieklausīties un uzrunāt! Mēs neesam ne pret vienu, mēs esam par to, lai visi mūsu iedzīvotāji dzīvotu pārtikušā valstī.

Paldies par uzmanību!